ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԵՎ ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԵՎ
ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹ

Հեղինակային խմբի ղեկավար և գլխավոր խմբագիր՝
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր,
պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս Գ. Ս. Ղազինյան

Խմբագիր՝
Իրավաբանական գիտությունների դոկտոր,
պրոֆեսոր Ս. Ա. Դիլբանդյան

ԵՐԵՎԱՆ
ԵՊՀ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2026

ՀՏԴ 343.1(479.25)(075.8)
ԳՄԴ 67.410.2(5Հ)ց73
Հ 247

*Հրատարակության է երաշխավորվել
ԵՊՀ գիտական խորհրդի կողմից:*

Հ 247 Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: /Մաս I: Ընդհանուր դրույթներ և մինչդատական վարույթ: Դասագիրք / Գ. Ս. Ղազինյան և ուրիշ.: – Եր.: ԵՊՀ հրատ., 2026, 752 էջ:

Քրեական դատավարություն դասագիրքը պատրաստվել է ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական դատավարության և կրիմինալիստիկայի ամբիոնի պրոֆեսորադասախոսական կազմի կողմից: Այն շարադրված է 2022 թ. հուլիսի 1-ից ուժի մեջ մտած ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի ընդհանուր դրույթներին և մինչդատական վարույթի կառուցվածքին համապատասխան: Այստեղ լուսաբանված են մինչդատական վարույթի բովանդակությունը կազմող բոլոր հարցերը «ՀՀ քրեական դատավարություն-1» դասընթացի ծրագրին համապատասխան:

Դասագրքում մանրամասն վերլուծության են ենթարկվել օրենսգրքում տեղ գտած բոլոր սկզբունքային նորամուծությունները, ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումները, ինչպես նաև ՄԻԵԴ-ի և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումները:

Դասագրքի հիմքում տրված են ժամանակակից քրեական դատավարության տեսության նվաճումները, քրեական դատավարության օրենսդրությունը և դրա կիրառման պրակտիկան:

Նախատեսված է իրավագիտության ֆակուլտետների ուսանողների, ասպիրանտների, հայցորդների և դասախոսների, ինչպես նաև իրավապահ և դատական համակարգի աշխատողների և քրեական դատավարության հիմնախնդիրներով հետաքրքրվողների համար:

ՀՏԴ 343.1(479.25)(075.8)
ԳՄԴ 67.410.2(5Հ)ց73

ISBN 978-5-8084-2755-6
https://doi.org/10.46991/YSUPH/9785808427556

© Հեղինակային խումբ, 2026
© ԵՊՀ հրատ., 2026

Դասագրքի հեղինակներ

Բաղդասարյան Գևորգ *իրավ. գիտ. թեկնածու*	գլ. 3, 3.5.1-3.5.7., գլ. 7, 7.1.6 - 7.1.15, 7.4, գլ. 8 (համատեղ)
Դանիելյան Անի *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 2, 2.4, 2.8., 2.9., գլ. 9, 9.2.1. -9.2.2.8.
Դիլբանդյան Սամվել *իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*	գլ. 2, 2.1, գլ. 3, 3.1, 3.2, 3.3.,3.4., գլ. 4, 4.3.1, 4.3.3, 4.3.4, 4.5., գլ. 10, 10.1.,10.2., 10.3.
Ենգիբարյան Վահե *իրավ. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր*	գլ. 7, 7.2.1, 7.2.2., 7.3.1., 7.3.2.
Թաթոյան Արման *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 2, 2.2, 2.10.
Հարությունյան Արմեն *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 2, 2.5., գլ. 4, 4.1.2 – 4.1.5.
Հովհաննիսյան Արմեն *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 9, 9.3.
Ղազինյան Գագիկ *իրավ. գիտ. դոկտոր, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, պրոֆեսոր*	Նախաբան, գլ. 2, 2.3, 2.6, գլ. 7, 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3., 7.1.4., 7.1.4.1. - 7.1.4.6., 7.1.5, գլ. 8 (համատեղ)
Ղուկասյան Հրայր *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 1, 1.1,1.2, գլ. 2, 2.11., գլ. 4, 4.1.1., 4.2, 4.3, գլ. 9, 9.6.
Մարաբյան Սերգեյ *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 5, գլ. 6, 6.1- 6.5.
Մելիքյան Ռուբեն *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ.1, 1.3, գլ. 9, 9.1.
Մելքոնյան Դավիթ *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 2, 2.7., գլ. 6, 6.6., 6..7, գլ. 9, 9.5.
Չախոյան Արթուր *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 4, 4.3.2.
Սուջյան Տաթևիկ *իրավ. գիտ. թեկնածու, դոցենտ*	գլ. 4, 4.4., գլ. 10, 10.4.
Վարդանյան Առնոլդ *իրավ. գիտ. թեկնածու*	գլ. 9, 9.4, գլ. 11

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ **9**
ԳԼՈՒԽ 1. ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԸ **12**
1.1. Քրեական վարույթի էությունը և բովանդակությունը 12
1.2. Քրեական վարույթի համակարգը (փուլերը) 20
1.3. Քրեական վարույթի իրականացման ձևը (միասնական և տարբերակված վարույթներ, բանավոր և գրավոր ընթացակարգեր) 24
ԳԼՈՒԽ 2. ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ (ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ) ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ **28**
2.1. Քրեական վարույթի հանրայնությունը 28
2.2. Բոլորի հավասարությունն օրենքի առջև 32
2.3. Անմեղության կանխավարկածը.. 34
2.4. Անձի ազատությունը և անձնական անձեռնմխելիությունը 39
2.5. Իրավաբանական օգնության ապահովումը.......................... 51
2.6. Կողմերի հավասարությունը և մրցակցությունը 55
2.7. Վարույթի ողջամիտ ժամկետը 60
2.8. Կրկին դատվելու անթույլատրելիությունը 66
2.9. Մասնավոր և ընտանեկան կյանքի գաղտնիությունը.......... 73
2.10. Վարույթի լեզուն 87
2.11. Ոչ իրավաչափ վարքագծի արգելքը 90
ԳԼՈՒԽ 3. ՔՐԵԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹ ՆԱԽԱՁԵՌՆԵԼԸ ԵՎ ՆԱԽԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ **96**
3.1. Քրեական վարույթ նախաձեռնելու հասկացությունը և նշանակությունը 96
3.2. Քրեական վարույթ նախաձեռնելու առիթները և հիմքերը.. 98
3.3. Քրեական վարույթ նախաձեռնելու կարգը 108
3.4. Քրեական վարույթ չնախաձեռնելը.................................... 113
3.5.1. Մինչդատական վարույթի ընդհանուր պայմանների հասկացությունը.. 115
3.5.2. Քննչական ենթակայությունը 119
3.5.3. Նախաքննության կատարումը քննչական խմբի կողմից.. 127
3.5.4. Հանցանքի կատարմանը նպաստող հանգամանքները պարզելը.. 130
3.5.5. Քրեադատավարական վերադասությունը նախաքննական մարմնում 134

3.5.6. Հետաքննությունը, դրա կատարման հիմքը, սկիզբն ու ավարտը 137
3.5.7. Նախաքննության տվյալների հրապարակման անթույլատրելիությունը 139
ԳԼՈՒԽ 4. ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻՆ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ԱՆՁԻՆՔ 144
4.1. Վարույթի հանրային մասնակիցները 144
4.1.1. Վարույթի հանրային մասնակիցների փոխհարաբերությունները 144
4.1.2. Դատախազի լիազորությունները 148
4.1.3. Քննչական մարմնի ղեկավարի լիազորությունները 152
4.1.4. Քննիչի լիազորությունները 156
4.1.5. Հետաքննության մարմնի լիազորությունները 160
4.2. Վարույթի մասնավոր մասնակիցները 163
4.2.1. Մեղադրյալը 163
4.2.2. Մեղադրյալի օրինական ներկայացուցիչը 176
4.2.3. Պաշտպանը 180
4.2.4. Տուժողը 189
4.3. Վարույթին օժանդակող անձինք 195
4.3.1.Վկան 195
4.3.2. Փորձագետը 200
4.3.3. Թարգմանիչը 209
4.3.4. Ընթերական 214
4.4. Վարույթին մասնակցության անհնարինությունը 216
4.5. Վարույթին ներգրավված անձանց հատուկ պաշտպանությունը 230
ԳԼՈՒԽ 5. ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԸ ԵՎ ԱՊԱՑՈՒՑՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 240
5.1. Ապացուցման ընդհանուր բնութագիրը, կառուցվածքը և բովանդակությունը քրեական դատավարությունում 240
5.2. Ապացուցման տարրերը քրեական դատավարությունում 245
5.3. Ապացուցման նպատակը քրեական դատավարությունում 265
5.4. Ապացուցման չափանիշը որպես նյութական ճշմարտության գնահատման մեթոդ 273
5.5. Ապացուցման ենթակա հանգամանքները քրեական դատավարությունում 278
5.6. Ապացուցման սահմանները և ապացույցների բավարարությունը քրեական դատավարությունում 287

5.7. Ապացուցման սուբյեկտները 295
ԳԼՈՒԽ 6. ԱՊԱՑՈՒՅՑՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ 306
6.1. Ապացույցի հասկացությունը քրեական դատավարությունում 306
6.2. Ապացույցի ձևը, բովանդակությունը և ստացման աղբյուրները քրեական դատավարությունում........................ 310
6.3. Ապացույցի տեսակները 321
6.4. Ապացույցների դասակարգման տեսական և մեթոդաբանական հիմքերը քրեական դատավարությունում . 345
6.5. Ապացույցների հավաստիության և արժանահավատության գնահատումը 362
6.6. Ապացույցների թույլատրելիությունը 369
6.7. Փաստերի իրավական կանխավարկածը քրեական դատավարությունում 382
ԳԼՈՒԽ 7. ԱՊԱՑՈՒՅՑՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ 388
7.1.1. Քննչական գործողությունների կատարման ընդհանուր կանոնները 388
7.1.2. Քննչական գործողությունների ընթացքում անձանց իրավունքների պաշտպանության ընդհանուր երաշխիքները. 392
7.1.3. Քննչական գործողություն կատարելիս տեխնիկական միջոցների կիրառումը և արձանագրումը 396
7.1.4. Հարցաքննությունը 401
7.1.4.1. Վկայի հարցաքննությունը.. 406
7.1.4.2. Տուժողի հարցաքննությունը..................................... 409
7.1.4.3. Մեղադրյալի հարցաքննությունը 411
7.1.4.4. Ձերբակալվածի հարցաքննությունը......................... 413
7.1.4.5. Փորձագետի հարցաքննությունը 414
7.1.4.6. Հարցաքննության արձանագրությունը.................... 416
7.1.5. Առերեսումը 418
7.1.6. Ցուցմունքը տեղում ստուգելը 422
7.1.7. Զննումը 426
7.1.8. Քննումը 433
7.1.9. Փորձարարությունը... 436
7.1.10. Ճանաչումը 441
7.1.11. Տեղեկատվության պահանջը 450
7.1.12. Առարկաներ կամ փաստաթղթեր վերցնելը 456
7.1.13. Խուզարկությունը.. 461

7.1.14. Առգրավումը 476
7.1.15. Արտաշիրմումը 483
7.2.1. Գաղտնի քննչական գործողությունների կատարման ընդհանուր կանոնները 489
7.2.2. Գաղտնի քննչական գործողությունների տեսակները և կատարման պայմանները 491
7.3.1. Փորձաքննությունը 507
7.3.2. Փորձաքննությունների դասակարգման հիմքերն ու հիմնական տեսակները 526
7.4. Ապացուցողական գործողությունների կատարման դատական երաշխիքները 534
ԳԼՈՒԽ 8.
ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄԸ.................................. 544
8.1. Քրեական հետապնդման ընդհանուր բնութագիրը 544
8.2. Քրեական հետապնդում հարուցելը 553
8.3. Քրեական հետապնդում հարուցելու դատավարական կարգը 556
8.4. Քրեական հետապնդման ժամկետները 562
8.4.1. Քրեական հետապնդման ժամկետների հասկացությունը, նշանակությունն ու հաշվարկը 562
8.4.2. Քրեական հետապնդման ժամկետի ընդհատումը և այն կասեցնելը 566
8.4.3. Քրեական հետապնդման ժամկետը կասեցնելու հիմքերն ու դատավարական կարգը 567
8.5.1. Քրեական հետապնդում չհարուցելը կամ այն դադարեցնելը 576
8.5.2. Քրեական հետապնդում չհարուցելու և քրեական հետապնդումը դադարեցնելու դատավարական կարգը 592
8.6. Քրեական հետապնդումը նորոգելը 595
ԳԼՈՒԽ 9.
ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ.. 600
9.1. Ձերբակալումը 600
9.2. Խափանման միջոցները 612
9.2.1. Կալանքը 612
9.2.2. Այլընտրանքային խափանման միջոցները................ 629
9.2.2.1.Տնային կալանքը 631
9.2.2.2. Վարչական հսկողությունը 634
9.2.2.3. Գրավը 635

9.2.2.4. Պաշտոնավարման կասեցումը 637
9.2.2.5.Բացակայելու արգելքը 637
9.2.2.6. Երաշխավորությունը.. 638
9.2.2.7.Դաստիարակչական հսկողությունը 638
9.2.2.8. Զինվորական հսկողությունը 639
9.3. Խափանման միջոցների կիրառման դատական
երաշխիքները 640
9.4. Հոգեկան առողջության խնդիր ունեցող անձանց
նկատմամբ կիրառվող հարկադրանքի միջոցները.................. 671
9.5. Գույքի արգելադրման և սեփականության իրավունքի
սահմանափակման դատական երաշխիքները......................... 683
9.6. Դատավարական սանկցիաները... 692
ԳԼՈՒԽ 10.
ՆԱԽԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՎԱՐՏԸ 705
10.1. Մեղադրական եզրակացությամբ նախաքննության
ավարտման հիմքերը և դատավարական կարգը..................... 705
10.2. Մեղադրական եզրակացությունը 710
10.3. Դատախազի լիազորությունները մեղադրական
եզրակացությունը հաստատելիս... 712
10.4. Նախաքննության ավարտը քրեական վարույթը
կարճելով 715
ԳԼՈՒԽ 11. ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԱՅԼ
ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ 724
11.1. Ծանուցումները.. 724
11.2. Միջնորդությունները, բողոքարկումը և մինչդատական
ակտերի իրավաչափության դատական երաշխիքները........... 727
11.3. Վարութային ծախսերը և ժամկետները 743
Summary 749
ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ 750

ՆԱԽԱԲԱՆ

1991 թվականից ի վեր՝ Հայաստանի երրորդ Հանրապետության անկախության հռչակումից հետո, ՀՀ իրավական համակարգը անցել է զարգացման երկար ճանապարհ: 1995 թվականին ընդունված և հետագայում երկու անգամ փոփոխված ՀՀ Սահմանադրությունը ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետությունը հռչակեց ինքնիշխան, ժողովրդավարական, սոցիալական և իրավական պետություն, այլև ամրագրեց օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանությունների տարանջատումը: ՀՀ Սահմանադրությունը սահմանել է թե՛ դատական իշխանության կազմավորման և գործունեության հիմունքները, թե՛ հանրային և մասնավոր մասնակիցների հիմնարար իրավունքները և պարտականությունները՝ կանխորոշելով ճյուղային օրենսդրության զարգացման ուղին: 2015 թվականի փոփոխություններով Սահմանադրությունը ուղիղ անդրադարձ է պարունակում այդ թվում նաև քրեադատավարական իրողություններին՝ նախանշելով սկզբունքային մոտեցումները սուբյեկտների գործառութային տարանջատման, գործերի քննության և լուծման առնչությամբ:

2021 թվականի հունիսի 30-ին ՀՀ քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի ընդունումը նախանշեց հայրենական քրեադատավարական օրենսդրության զարգացման նոր փուլ՝ մի շարք առանցքային փոփոխություններով, քրեադատավարական օրենսդրության գաղափարախոսության և սկզբունքների վերարժևորմամբ: Այդ շարքում իրենց ուրույն դերն ու նշանակությունը ունեն թե՛ այն կառուցակարգերը, որոնք ավանդաբար հայտնի են հայրենական օրենսդրությանը, թե՛ նորույթ հանդիսացող կարգավորումները: Նորամուծությունները, որոնք ընդգրկվեցին ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում, ընդհանուր առմամբ կարելի է բնութագրել որպես քայլ առաջ դեպի անձանց իրավունքների և հիմնարար ազատությունների առավել ընդգրկուն երաշխավորում՝ այսպիսով արձանագրելով հայրենական քրեադատավարական կարգավորումների զարգացումը: Հատկանշական է, որ գործող կարգավորումները որոշ դեպքերում ամրագրեցին այնպիսի կառուցակարգեր, որոնց անհրաժեշտությունը փաստվել էր մեր կողմից նախկինում հրատարակված դասագրքերում ևս: Օրենսգրքի առանցքային նորամուծությունների շարքում կարևորում ենք քրեադատավարական սկզբունքների նորո-

վի ներկայացումը, քրեական գործի հարուցման փուլի փոխարինումը նոր՝ քրեական վարույթի նախաձեռնման կառուցակարգով, հետաքննության ինստիտուտի վերաիմաստավորումը, հանրային քրեական հետապնդման ժամկետների ամրագրումը՝ որպես հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռման գործիք, նախնական դատալսումների ներդրումը՝ որպես անցումային փուլ մինչդատական և դատական վարույթների միջև և այլն:

Քրեադատավարական օրենսդրության փոփոխությունների հաջող կենսագործումը պայմանավորված է ոչ միայն իրավակիրառ պրակտիկայով, այլև քրեադատավարական գիտությամբ, որի զարգացման հիմնական ճանապարհը իրավաբան կադրերի պատրաստումն ու վերապատրաստումն է: Հետևաբար, դատաիրավական բարեփոխումների ամբողջականությունը ենթադրում է ոչ միայն օրենսդրական փոփոխությունների իրականացում, այլև դասավանդման գործընթացի միջոցով ուսանողներին տեսական և գործնական գիտելիքի տրամադրում՝ որպես ելակետ: Այս նպատակների իրագործման ճանապարհին կարևորագույն միջոցներից մեկը, կարծում ենք, կարող է դառնալ սույն դասագիրքը:

Դասագիրքը, հիմքում ունենալով ինչպես տեսական ուսումնասիրության և պարզաբանումների, այնպես էլ պրակտիկայի գիտական վերլուծություն, նպատակ է հետապնդում ոչ միայն ներկայացնել օրենսդրական փոփոխությունները, այլև ուսանողների մոտ որոշակիորեն ձևավորել գիտելիքի գործնական կիրառման հմտություններ և համապատասխան պատկերացում՝ հիմնվելով քննադատական և վերլուծական մտածողության վրա: Համոզված ենք, որ, ինչպես նախկինում, դասագիրքն օգտակար կլինի ոչ միայն ուսանողների, այլև համապատասխան բնագավառներում պրակտիկ աշխատանք իրականացնող մասնագետների համար, քանի որ նոր կարգավորումների կիրառման մի շարք հարցեր գտնվում են զարգացման սաղմնային փուլում, իսկ դասագրքում դրանց տրված մեկնաբանությունները և պարզաբանումները կարող են գործնական կիրառման տեսական հիմք ստեղծել: Անհրաժեշտ է արձանագրել նաև, որ դասագրքի յուրահատկություններից մեկը դրա համակարգվածությունն է: Հիմքում ունենալով քրեական վարույթի մասնակիցների իրավունքների և պարտականությունների երաշխավորման, ինչպես նաև հանրային և մասնավոր շահերի հավասարակշռման հրամայականները՝ դասագիրքը հիմնվում է ոչ միայն ՀՀ Սահմանադրության,

այլև վերաբերելի և կիրառելի միջազգային-իրավական կարգավո-րումների, միջազգային և ներպետական դատական պրակտիկայի վրա:

Սույն դասագրքի, ինչպես նաև նախորդ հրատարակություննե-րի առանձնահատկությունների ցանկում է այն, որ հեղինակային խումբը ոչ միայն մեկնաբանել է օրենսդրական նորմերը, այլև, անհ-րաժեշտության դեպքում, հանդես է եկել դրանց կատարելագործ-ման ուղղված առաջարկություններով: Հաշվի առնելով նման նա-խաձեռնության արդյունավետությունը նախորդ դասագրքերի հա-մատեքստում և կարևորելով քրեադատավարական օրենսդրության շարունակական կատարելագործումը՝ այս անգամ ևս հեղինակնե-րը, շեշտադրելով դրական և սպասված նորամուծությունները, ներ-կայացրել են իրենց դիրքորոշումը օրենսդրական բացերի, անկա-տարությունների և թերությունների վերաբերյալ: Դասագրքի բնու-թագրիչ հատկանիշներից է, որ հեղինակային խմբում ընդգրկված են գիտնականներ և պրակտիկ գործունեություն իրականացնող տեսա-բաններ, որոնց համագործակցության շրջանակում քրեական դա-տավարության ինստիտուտները ներկայացվել են համակողմանիո-րեն: Խմբագրման ընթացքում կարևորել ենք հեղինակներից յուրա-քանչյուրի ոճը, մտքերի, վերլուծությունների մատուցման եղանակը՝ խուսափելով միատեսակ ձևակերպումներից, ինչը իր ուրույն շունչն ու բովանդակությունն է հաղորդել դասագրքին՝ միավորելով այս կարևոր դիտարկումները և մեկնաբանությունները մեկ ամբողջա-կան աշխատության մեջ:

Summary

Criminal Procedure of the Republic of Armenia
Part I
General Provisions and Pre-trial Proceedings
Head of Authorial Group: Gagik Ghazinyan

The "Criminal Procedure" textbook was prepared by the professorial staff of the Chair of Criminal Procedure and Criminalistics of the YSU Faculty of Law. It is written in accordance with the general provisions and the structure of pre-trial proceedings of the Criminal Procedure Code of the Republic of Armenia, which entered into force on July 1, 2022. It covers all issues constituting the content of pre-trial proceedings in alignment with the "RA Criminal Procedure-1" course curriculum.

The textbook provides a detailed analysis of all fundamental innovations within the Code, the decisions of the RA Constitutional Court, as well as the precedential rulings of the ECHR (European Court of Human Rights) and the RA Court of Cassation.

The textbook is based on the achievements of modern criminal procedure theory, criminal procedure legislation, and the practice of its application.

It is intended for students, PhD students, and lecturers of law faculties, as well as for employees of the law enforcement and judicial systems, and those interested in the fundamental problems of criminal procedure.

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության նոր օրենսգրքի հայեցակարգային լուծումների, նորարական մոտեցումների և հիմնական ինստիտուտների մեկնաբանման գործնական ուղեցույց, Երևան, 2022 թ.:
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարություն: Հատուկ մաս: ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2019 թ.:
3. Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի որոշումների գիտագործնական մեկնաբանություններ, Հ. 3, Երևան, 2017 թ.:
4. Հայաստանի Հանրապետության վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի 2022-2023 թվականների որոշումների ընտրանի, Հ. 14, Երևան, 2024 թ.:
5. **Ղազինյան Գ. Ս.** Քրեական դատավարության պատմական և արդի հիմնահարցերը Հայաստանում, Երևան, 2001 թ.:
6. **Դիլբանդյան Ս. Ա.** Անձի իրավունքների և օրինական շահերի պաշտպանության ապահովումը քրեական դատավարության մինչդատական վարույթում, Երևան, 2011 թ.:
7. **Մելիքյան Ռ. Ն.** Վերաքննությունը Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարությունում, Երևան, 2007 թ.:
8. **Հովհաննիսյան Ա. Ա.** Նոր երևան եկած կամ նոր հանգամանքներով վերջնական դատավարական որոշումների վերանայման հիմնահարցերը քրեական դատավարությունում, Երևան, 2018 թ:
9. **Սուքյան Տ. Հ.** Վճռաբեկությունը որպես դատական ակտերի վերանայման ձև ՀՀ քրեական դատավարությունում, Երևան, 2017 թ.:
10. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի նախագծի հիմնախնդիրներին նվիրված գիտական հոդվածների ժողովածու, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2014 թ.:
11. «Պետություն և իրավունք» ամսագիր, թիվ 2/90/2021 թ.:
12. Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիա և Եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունք (ուսումնական նյութեր) - Երևան: Եվրոպայի խորհուրդ, Երևանյան գրասենյակ, 2015 թ.:

13. Курс уголовного процесса / Под. ред. д.ю.н., проф. Л. В. Головко, МГУ им. М. В. Ломоносова, Москва, Статут, 2021.
14. Уголовный процесс: учебник / А. В. Смирнов, К. Б. Калиновский; под общ. ред. А. В. Смирнова. Вступит. статья В. Д. Зорькина. 8-е изд., перераб. М.: Норма: ИНФРА-М, 2022.
15. Лукашук И. И., Лукашук А. Х. Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод: комментарий – М. Норма, 2007.
16. *Руководство по применению статьи 5 Европейской конвенции о правах человека.* Право на свободу и личную неприкосновенность – Strasbourg: Council of Europe, *2014.* պարբերաբար թարմացվում է:
17. Европейский Суд по правам человека. *Руководство по статье 6 Европейской конвенции о правах человека. Право на справедливое судебное разбирательство*, – Strasbourg: Council of Europe, *2014.* պարբերաբար թարմացվում է:
18. Evidence in Criminal Trials by Liz Heffernan (Author), Yvonne Daly (Author), https://www.bloomsburyprofessional.com/ie/evidence-in-criminal-trials-9781526529978/.
19. Criminal Procedure: A Comparative Approach, First Edition, by Stephen C. Thaman, https://aspenpublishing.com/products/thaman-criminalprocedure?-srsltid=AfmBOorHPdoFvubWYkc66cqxkBwU2RyYnGUvnHSF2jukJA9Or-R-ITPO& amp;variant=47200983875864.

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔՐԵԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՍ ԱՌԱՋԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ ԵՎ ՄԻՆՉԴԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒՅԹ

Համակարգչային ձևավորումը՝ Կ. Չալաբյանի
Կազմի ձևավորումը՝ Ա. Պատվականյանի
Հրատ. խմբագիր՝ Լ. Ավետիսյան

Հեղինակները հաստատում են, որ ծանոթ են «ԵՊՀ գրահրատարակչական քաղաքականությանը», և գրքում առկա փաստերը, դիրքորոշումները, կարծիքները շարադրված են հեղինակային իրավունքի և էթիկայի միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքների պահպանմամբ:

Տպագրված է «Մոնոպրինտ» ՍՊԸ-ում:
Ք. Երևան, Մալաթիա-Սեբաստիա թաղ., Անդրանիկի փ. 96, 8 բն.:

Հրատարակվել է՝ 19.05.2026:
Չափսը՝ 60x84 1/16: Տպ. մամուլը՝ 47:
Տպաքանակը՝ 500:

ԵՊՀ հրատարակչություն
ք. Երևան, 0025, Ալեք Մանուկյան 1
www.publishing.ysu.am

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
2026

publishing.ysu.am